NN 7/2019 (22.1.2019.), Odluka o donošenju kurikuluma za nastavni predmet Glazbene kulture za osnovne škole i Glazbene umjetnosti za gimnazije u Republici Hrvatskoj

MINISTARSTVO ZNANOSTI I OBRAZOVANJA

151

Na temelju članka 27. stavka 9. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (»Narodne novine«, broj: 87/08, 86/09, 92/10, 105/10 – ispravak, 90/11, 16/12, 86/12, 94/13, 152/14, 7/17 i 68/18) ministrica znanosti i obrazovanja donosi

ODLUKU

O DONOŠENJU KURIKULUMA ZA NASTAVNI PREDMET GLAZBENE KULTURE ZA OSNOVNE ŠKOLE I GLAZBENE UMJETNOSTI ZA GIMNAZIJE U REPUBLICI HRVATSKOJ

I.

Ovom Odlukom donosi se kurikulum za nastavni predmet Glazbena kultura za osnovne škole i Glazbena umjetnost za gimnazije u Republici Hrvatskoj.

II.

Sastavni dio ove Odluke je kurikulum nastavnog predmeta Glazbena kultura i Glazbena umjetnost.

III.

Početkom primjene ove Odluke stavlja se izvan snage:

– Nastavni plan i program za osnovnu školu koji se odnosi na predmet Glazbena kultura i Glazbena umjetnost objavljen u »Narodnim novinama«, broj 102/06,

– Nastavni plan i program za stjecanje školske spreme u programima jezične, klasične i prirodoslovno-matematičke gimnazije koji se odnosi na predmet Glazbena kultura i Glazbena umjetnost, a donesen je Odlukom o zajedničkom i izbornom dijelu programa za stjecanje srednje školske spreme u programima opće, jezične, klasične i prirodoslovno-matematičke gimnazije, klasa: 602-03/94-01-109, urbroj: 532-02-2/1-94-01, Zagreb, 2. ožujka 1994. (Glasnik Ministarstva kulture i prosvjete, 1994.),

– Nastavni plan i program prirodoslovne gimnazije koji se odnosi na predmet Glazbena kultura i Glazbena umjetnost, a koji je donesen Odlukom o nastavnom planu i programu prirodoslovne gimnazije, klasa: UP/I-602-03/03-01/0115, urbroj: 532-02-02-01/2-03-2 od 2. prosinca 2003. godine.

IV.

Ova Odluka stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«, a primjenjuje se za učenike 1. i 5. razreda osnovne škole i 1. razreda gimnazije od školske godine 2019./2020., za učenike 2., 3., 6., i 7. razreda osnovne škole, 2. i 3. razreda gimnazije od školske godine 2020./2021., za učenike 4. i 8. razreda osnovne škole i 4. razreda gimnazije od školske godine 2021./2022.

Klasa: 602-01/19-01/00026
Urbroj: 533-06-19-0014
Zagreb, 14. siječnja 2019.

Ministrica
prof. dr. sc. Blaženka Divjak, v. r.

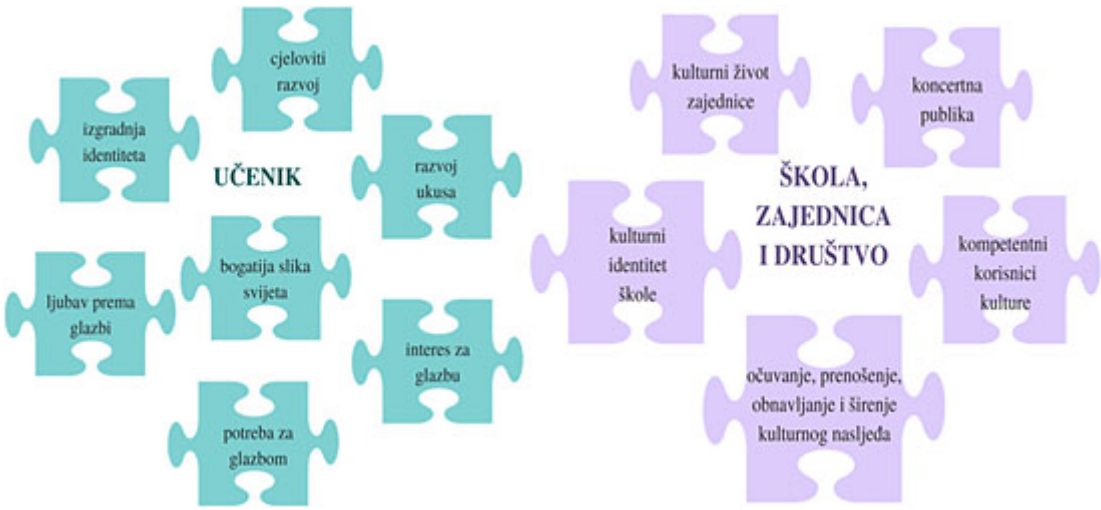
KURIKULUM NASTAVNOG PREDMETA GLAZBENA KULTURA ZA OSNOVNE ŠKOLE I GLAZBENA UMJETNOST ZA GIMNAZIJE

A. SVRHA I OPIS PREDMETA

Glazba je dio svih kultura svijeta te je, uz ostale umjetnosti, ključna za kvalitetan, skladan i cjeloviti razvoj svakog pojedinca. U obrazovnom je sustavu Republike Hrvatske učenje glazbe prepoznato i priznato kao neizostavan čimbenik u oblikovanju specifično-glazbenih, ali i općih (generičkih) kompetencija učenika. Predmetima Glazbena kultura / Glazbena umjetnost ostvaruju se temeljne odgojno-obrazovne vrijednosti i opći ciljevi odgoja i obrazovanja. Stoga nastava glazbe potiče i unaprjeđuje učenikov estetski razvoj, potiče kreativnost učenika, razvija učenikove glazbene sposobnosti i interese, razvija učenikovu svijest o očuvanju povijesno-kulturne baštine i osposobljava ga za življenje u multikulturnom svijetu. Na nastavi glazbe učenici upoznaju i doživljavaju glazbu različita podrijetla te različitih stilova i vrsta, usvajaju osnovne elemente glazbenog jezika i glazbene pismenosti.

Učenje i poučavanje predmeta Glazbena kultura i Glazbena umjetnost u skladu je sa suvremenim znanstvenim spoznajama i kretanjima koji upućuju na otvorenost i prilagodljivost procesa učenja i poučavanja, didaktički i metodički pluralizam, istraživačko, projektno i individualizirano učenje, ali i na nužnost primjene informacijsko-komunikacijske tehnologije. Naglasak se stavlja na susret učenika s glazbom, dok verbalne informacije proizlaze iz glazbe. Suvremeno poučavanje i učenje glazbe uključuje i elemente građanskoga te interkulturalnoga odgoja. Važan dio procesa učenja i poučavanja glazbe odnosi se na izbornu i fakultativnu nastavu te izvannastavne i izvanškolske aktivnosti u okviru kojih učenici proširuju stečena znanja, vještine i stavove te istodobno sustavno razvijaju svoje interese i ostvaruju kvalitetan umjetnički rast i razvoj.

S obzirom na značaj koji ima za učenika, učenje glazbe ima i višestruku društvenu ulogu (Slika 1.). Izlaskom iz okvira škole i integracijom u širu društvenu zajednicu i kulturu, škola i lokalna zajednica povezuju se u promicanju glazbene kulture i umjetnosti. Tijekom svojeg obrazovnog puta, ali i kasnije, učenici će kao kompetentni korisnici kulture aktivno sudjelovati u glazbenome životu svoje sredine (u ulozi izvođača, publike ili stvaratelja), doprinositi očuvanju, prenošenju, obnavljanju i širenju kulturnog nasljeđa.

Slika 1. Značaj predmeta Glazbena kultura/Glazbena umjetnost za učenika, školu, zajednicu i društvo

Uz načela učenja i poučavanja navedenih u NOK-u, kurikulum predmeta Glazbena kultura/Glazbena umjetnost temelji se na četiri načela:

Psihološko načelo – učenjem i poučavanjem glazbe ostvaruje se potreba učenika za kreativnim izrazom. Sudjelovanjem u glazbenim aktivnostima učenici emotivno reagiraju na glazbu i učvršćuju vlastiti odnos s glazbom.

Kulturno-estetsko načelo – izravnim ili neizravnim susretom s glazbenim ostvarenjima učenici razvijaju glazbeni ukus, stječu kriterije za vrednovanje glazbe i sposobnost izražavanja vlastitih stavova o glazbi.

Načelo sinkroničnosti – u središtu interesa je glazba koja se promatra sa svih aspekata, a ne isključivo povijesnog.

Načelo interkulturalnosti – upoznavanjem glazbe vlastite kulture i glazbi svijeta učenici razvijaju svijest o različitim, ali jednako vrijednim pojedincima, narodima, kulturama, religijama i običajima.

Organizacija predmeta Glazbena kultura / Glazbena umjetnost i mjesto predmeta u kurikulumu proizlaze iz prirode same glazbe, a ona je:

– otvorena – učenje i poučavanje prilagođava se interesima i sposobnostima učenika te sklonostima učitelja/nastavnika, a podrazumijeva visok stupanj slobode u odabiru i oblikovanju nastavnih sadržaja, primjeni različitih strategija i metoda učenja i poučavanja, kao i različitih pristupa vrednovanju

– integrativna – domene/koncepti i odgojno-obrazovni ishodi predmeta međusobno su povezani i nadopunjuju se

– interdisciplinarna – postoji čvrsta povezanost s ostalim poljima umjetničkoga područja te su moguće i poželjne brojne korelacije s ostalim predmetima, područjima i međupredmetnim temama.

B. ODGOJNO-OBRAZOVNI CILJEVI UČENJA I POUČAVANJA

Odgojno-obrazovni ciljevi učenja i poučavanja predmeta Glazbena kultura / Glazbena umjetnost:

– omogućiti društveno-emocionalni razvoj svih učenika, uključujući darovite i učenike s teškoćama

– poticati razvoj glazbenih sposobnosti svih učenika u skladu s individualnim sposobnostima pojedinca

– potaknuti učenike na aktivno bavljenje glazbom i sudjelovanje u kulturnom životu zajednice

– upoznati učenike s glazbenom umjetnošću putem kvalitetnih i reprezentativnih ostvarenja glazbe različita podrijetla te različitih stilova i vrsta

– potaknuti razvijanje glazbenoga ukusa i kritičkoga mišljenja

– potaknuti razumijevanje interdisciplinarnih karakteristika i mogućnosti glazbe

– osvijestiti vrijednosti regionalne, nacionalne i europske kulturne baštine u kontekstu svjetske kulture

– razviti kulturno razumijevanje i interkulturalne kompetencije putem izgrađivanja odnosa prema vlastitoj i otvorenog pristupa prema drugim glazbenim kulturama.

C. STRUKTURA – DOMENE PREDMETNOG KURIKULUMA

Učenje i poučavanje predmeta Glazbena kultura/Glazbena umjetnost ostvaruje se sljedećim domenama (Slika 2.).

Slika 2. Domene predmeta Glazbena kultura / Glazbena umjetnost

Domene predmeta Glazbena kultura / Glazbena umjetnost izrazito su međusobno povezane i nadopunjuju se, što upućuje na veću ili manju prisutnost svih domena u čitavoj odgojno-obrazovnoj vertikali, odnosno u svim ciklusima i na svim razinama. Odgojno-obrazovni ciljevi i jasno određeni ishodi učenja glazbe dostižu se primjerenom organizacijom obveznih i preporučenih sadržaja. Podjelom domena na različite aktivnosti omogućuje se isticanje pojedinih odgojno-obrazovnih ishoda tijekom procesa učenja i poučavanja (Slika 3.).

U učenju i poučavanju glazbe postoje i objedinjujući elementi koji su prisutni u svim domenama:

– glazbeni jezik, čije je usvajanje potrebno za aktivno slušanje, razumijevanje i izvođenje glazbe te glazbeno pismo u slučaju aktivnog muziciranja, tj. sviranja

– informacijsko-komunikacijska tehnologija (IKT) kao važan dio suvremenoga učenja i poučavanja glazbe.

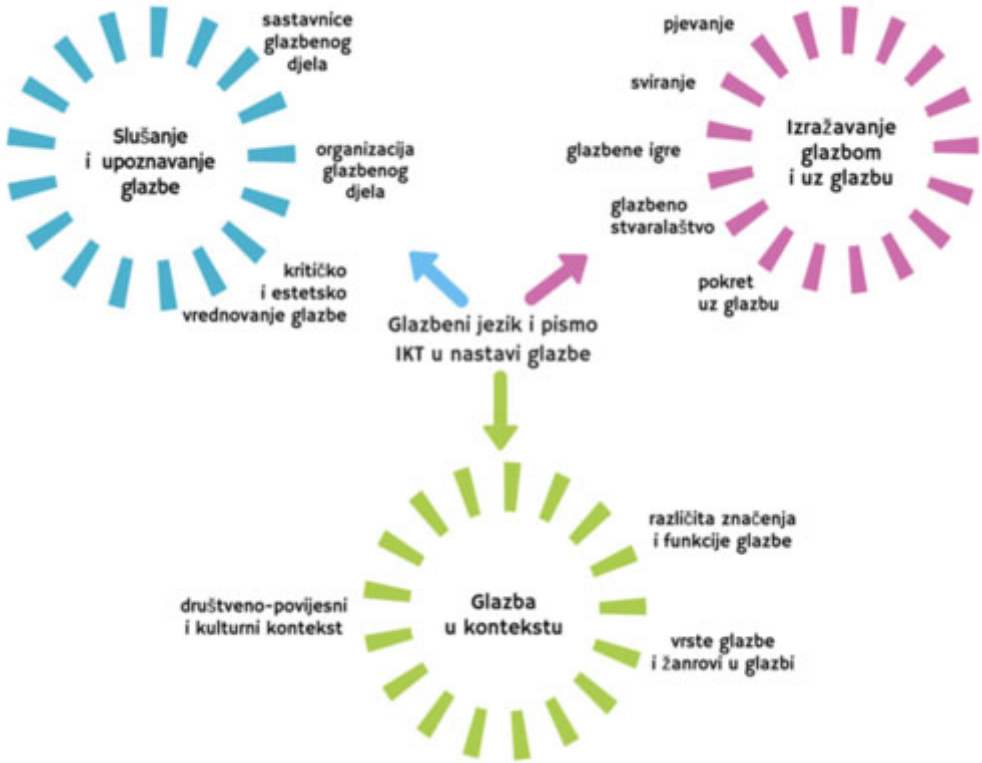
IKT se, kao objedinjujući element učenja i poučavanja glazbe, može primjenjivati u okviru svih domena. Između ostalog, primjena IKT-a uključuje:

– upoznavanje učenika s računalnim programima

– učenje glazbenoga pisma pomoću računala

– audio-obradu i eksperimentiranje sa zvukom

– rad u programima za skladanje glazbe.

Slika 3. Organizacija kurikuluma predmeta Glazbena kultura / Glazbena umjetnost

Predmetne su domene usklađene s očekivanim učeničkim postignućima umjetničkoga područja NOK-a pa omogućuju uspješno i svrhovito povezivanje glazbe s ostalim umjetnostima.

Opis domena

Domena A: Slušanje i upoznavanje glazbe

Ishodište domene A je upoznavanje glazbe pomoću audio i videozapisa te mogući neposredni susret učenika s glazbom. Aktivnim slušanjem glazbe učenici će upoznati glazbu različitih vrsta, stilova, pravaca i žanrova, steći znanja o glazbeno-izražajnim sastavnicama i različitim razinama organizacije glazbenog djela te doživjeti, upoznati, razumjeti i naučiti vrednovati glazbu. Upoznata glazbena djela otvaraju mogućnosti traganja za novim glazbenim iskustvima.

Domena B: Izražavanje glazbom i uz glazbu

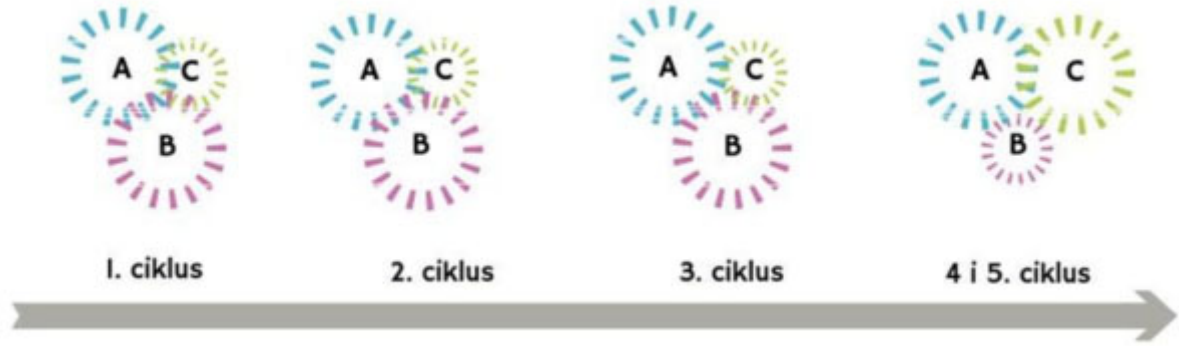
U okviru domene B učenici izvode glazbene aktivnosti (pjevanje, sviranje, glazbene igre, glazbeno stvaralaštvo, pokret uz glazbu) koje će omogućiti cjelovit doživljaj glazbe te razvoj glazbenih sposobnosti i kreativnosti. Otvorenost nastave glazbe pruža mogućnost stavljanja naglaska na neku od navedenih aktivnosti, primjerenu dobi (razredu/ciklusu), sposobnostima i interesima učenika. Kvalitetno provođenje navedenih aktivnosti postavit će temelje za realizaciju izvannastavnih aktivnosti te izborne i fakultativne nastave poput pjevačkog zbora, instrumentalnih sastava, orkestra, plesne skupine, folklornog ansambla, skladanja, individualnog sviranja i ostalog.

Domena C: Glazba u kontekstu

Polazište ove domene su domene A i B na osnovu kojih učenik otkriva vrijednosti bogate regionalne, nacionalne i globalne glazbene i kulturne baštine, uočava razvoj, uloge i utjecaje glazbene umjetnosti na društvo te povezuje glazbenu umjetnost s ostalim umjetnostima. Ova domena je nadopuna domenama A i B i s njima se isprepliće u većoj ili manjoj mjeri, ovisno o odgojno-obrazovnom ciklusu. U prvom, drugom i trećem ciklusu domena C ostvaruje se u okviru domena A i B. U četvrtom i petom ciklusu domene A i C su komplementarne, objedinjujući pri tome muzikološke sadržaje i pripadajuće glazbeno-nastavne sadržaje.

Odnos domena u odgojno-obrazovnoj vertikali

Predloženi odnos zastupljenosti domena u odgojno-obrazovnoj vertikali (Slika 4.) podložan je promjenama. Učitelj može tijekom nastavne godine nekoj od domena dati veću ili manju važnost s obzirom na interese učenika određenog razrednog odjela i specifičnosti školskog kurikuluma.

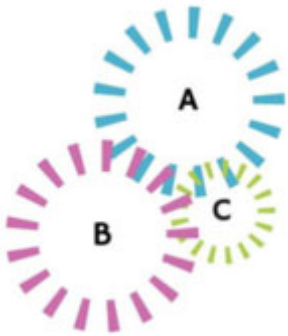
Slika 4. Odnos zastupljenosti domena u odgojno-obrazovnoj vertikali

Prvi odgojno-obrazovni ciklus (1. i 2. razred OŠ)

Odabirom dječjih pjesama i brojalica te glazbenih djela klasične, tradicijske, popularne, *jazz* i filmske glazbe, učitelj će učenike uvesti u svijet glazbe. U prvome se odgojno-obrazovnom ciklusu polazi od doživljaja glazbe i pažnja se usmjerava na glazbeno iskustvo učenika i zbližavanje s glazbenom umjetnošću.

Slušanjem učenici prepoznaju, razlikuju i uspoređuju te izražavanjem uvažavaju sljedeća obilježja glazbe: karakter i ugođaj, visinu tona, melodiju, dinamiku, metar/ritam, tempo i boju/izvođače. Tijekom prvog odgojno-obrazovnog ciklusa domene A i B su izjednačene dok se odgojno-obrazovni ishodi domene C ostvaruju u okviru domena A i B (Slika 5.).

Vrednovanje odgojno-obrazovnih ishoda sukladno je zastupljenosti domena.

Slika 5. Zastupljenost domena u prvom odgojno-obrazovnom ciklusu

A: Slušanje i upoznavanje glazbe

B: Izražavanje glazbom i uz glazbu

C: Glazba u kontekstu

Drugi odgojno-obrazovni ciklus (3., 4. i 5. razred OŠ)

Tijekom drugog odgojno-obrazovnog ciklusa domene A i B su i dalje izjednačene dok se odgojno-obrazovni ishodi domene C ostvaruju u okviru domena A i B (Slika 6.). Odgojno-obrazovni ishodi u domeni A postaju kompleksniji s ciljem izoštravanja slušnog iskustva učenika:

– upoznavanje glazbala / instrumentalnih skupina i pjevačkih glasova / vokalnih skupina

– upoznavanje osnovnih glazbenih oblika

– slušno prepoznavanje i analiza različitih glazbenih obilježja.

U okviru domene B učenici izvode glazbene aktivnosti koje će omogućiti potpuni doživljaj glazbe te daljnji razvoj njihovih glazbenih sposobnosti i kreativnosti.

U okviru domene C, Glazba u kontekstu, učenici upoznaju hrvatsku tradicijsku glazbu u vlastitoj sredini (lokalnoj zajednici) i užem zavičajnom području.

Vrednovanje odgojno-obrazovnih ishoda sukladno je zastupljenosti domena.